

Ecclesia: Ergo nec Sacramentum dandi Baptismū, id est ordinationem; ac proinde collatum extra Ecclesiam Baptisma, validum est. *Sacramentum Baptismi* (inquit) est quod habet qui baptizatur. Et *Sacramentum dandi Baptismū* est quod habet qui ordinatur. *Sicut baptizatus, si ab unitate recesserit, Sacramentum Baptismi non amittit: sic etiam ordinatus, si ab unitate recesserit, Sacramentum dandi Baptismi non amittit. Nulli enim Sacramento *injuria facienda* est; si discedit à malis, utrumque discedit; si permanet in malis, utrumque permanet. Sicut ergo acceptatur Baptismus, quem non potuit amittere qui ab unitate discesserat; sic acceptandus est Baptismus, quem dedit ille qui *Sacramentum dandi*, cùm discederet, non amitterat. Nam sicut redeentes, qui priusquam recederent, baptizati sunt, non rebaptizantur; ita redeentes, qui priusquam recederent ordinati sunt, non utique rursum ordinantur.*

Probatur tertio ratione quam habet D. Thomas 4. contra Gentes cap. 77. Deus est causa principalis Sacramentorum, minister autem solùm instrumentalis: Atqui effectus assimilatur potius causa principali, quam instrumentalis, nec à bonitate vel malitia morali instrumenti dependet, sed à motione & virtute causæ principalis: Ergo sive bonus sit sive malus minister, verum conficit vel ministrat Sacramentum, si debitā materiam & formam adhibeat. Unde Augustinus lib. 5. de baptismō cap. 29. *Sive Indens, sive Paulus baptizer, Christus peccatum lavat, absolvit, & deleter.*

Denum potest hæc veritas exemplis, quibus utuntur SS. Patres, illustrari. Ut semen fructificet, nihil refert quod lotis aut folidis manibus seminetur. Nihil refert an sigillum sit ferreum vel aureum, ut in cera figuram imprimat suam. Nihil refert utrum fistula per quam transit aqua, argentea sit, vel plumbum, aut lutea. Denum ut medicus conferat sanitatem, nihil refert an ipse sit sanus vel æger. Ita pariter ut Sacraenta effectum conferant suum, impertinens est fides vel sanctitas ministri, cùm ille propter hæresim vel impietatem confidetur. Sacramentorum potestatem, quæ in charactere indelebili sita est, non amittat.

16. Objicies primò: Canone 49. Apostolorū dicit rebaptizari oportere eos, qui apud hæreticos baptizati sunt. Et in Concilio Niceno 1. can. 19. jubentur Paulianistæ rebaptizari: At si hæretici vera Sacraenta conficerent, qui ab illis baptizati sunt, non deberent rebaptizari: Ergo, &c.

Respondeo juberi in Concilio Niceno Paulianistæ rebaptizari, quod non possint baptizati in nomine Spiritus Sancti. Similiter can. 49. Apostolorum dicit oportere rebaptizari eos qui ab hæreticis baptizati sunt, quia illi hæretici vera formam non utebantur in baptismō. Unde ex his & similibus locis, solùm inferri potest, hæreticos vera Sacraenta non conficerere, quando debitam materiam vel formam non adhident.

17. Objicies secundū: Christus non tradidit sacramēta nisi Ecclesia: Sed hæretici & Judæi, alijq; infideles, sunt omnino extra Ecclesiam: Ergo ab illis nulla possunt Sacraenta confici, vel ministrari.

Respondeo, concessa Majori, negando Minorum hæretici enim sunt membra Ecclesia, quamvis mortua, eisque potestati subjiciuntur: Judæi vero, & alij infideles, eti ratione suæ persona sint extra Ecclesiam, & illius potestati non subjiciantur; tamen eo ipso quod volunt vera sacramenta conficerere, ministerium exercent Ecclesia proprium, & ipsius ministros in hac operatione sponte se exhibet, subindeque aliquo modo ad illam pertinent.

18. Objicies tertio cum D. Cypriano epist. 74. ad Pompeium: Qui baptizantur ab Ecclesia, spirituiter generantur; Sola enim sponsa Christi parere spiritualiter, & generare Filios Deo potest; unde qui filius Ecclesia non est, impossibile est quod habeat Deum patrem, ante Ecclesiam matrem: Ergo qui extra Ecclesiam ab hæreticis, vel schismaticis baptizantur, Baptismum verè non accipiunt.

Sed nego consequentiam, licet enim aliqui extra Ecclesiam baptizentur ab hæreticis, vel schismaticis, eos tamen Ecclesia generat & parit Deo, non quidem per seipsum immediatè, sed per hæreticos, vel schismaticos; sicut Sara, Lia, & Rachel, filios per uterum ancillarum, jure conjugali peperunt. Hæc responsio insinuat à D. Augustino lib. 1. de Baptismo cap. 16. ubi sic ait: *Sed cùm tales à spiritualibus evangelizantur, & Sacramentis imbuuntur, tanquam per seipsum Rebecca eos parit, sicut Elsæ: cùm autem per illos qui non castè annuntiant Evangelium, tales in Dei populo generantur à Sara quidem, sed per Agar. Item boni spirituales, quando evangelizantibus, vel baptizantibus carnibus generantur, Lia quidem, vel Rachel, jure conjugali eos, sed per ancillarum uterum parit. Cùm vero per spirituales in Evangelio generantur boni fideles, sicut ex utero Sara Isaac, vel Rebecca Iacob, in novam vitam & novum testamentum qascentur.*

§. III.

RESOLUTIO TERTIA DIFFICULTATIS.

19. Dico tertio, Ministros speciali consecratione ad confiencia sacramenta destinatos, qui & ministri solemnitatis dicuntur, ea in statu peccati mortalis confidentes, vel administrantes, peccare mortaliter; secùs vero ministros necessitatis, non consecratos.

Prima pars hujus assertionis probatur ratione D. Thomæ: cùm ministri solemnitatis sint peculiai consecratione deputati ad confiencia & ministranda sacramenta, debent in sanctitate sepe conformare Deo & Christo, quorum sunt ministri, juxta illud Levit. 19. *Sancti eritis, quoniam ego sanctus sum;* & ipsis Sacramentis, quæ sunt actiones quedam sanctæ, & speciali quadam sanctificatione Deo consecratæ: unde si cum immunditia peccati mortalis, ea per traudent, graviter peccant, & sacrilegij crimen incurront. Ex quo probata manet secunda pars: Ille enim qui non ministrat vel conficit ex officio Sacramentum, sed ut minister necessitatis, hoc non præstat exhibendo se ministrum Christi & Ecclesiæ, sed solùm subvenit necessitatibus patientis: Ergo non obligatur ad se conformandum in sanctitate Deo & Christo, ut authori Sacramentorum, nec ipsis Sacramentis, subindeque, quamvis ea in statu peccati mortalis conficiat, vel administret, non peccat mortaliter.

20. Ad pleniorum hujus conclusionis intelligentiam & plurium casuum conscientiæ resolutionem, cum Caïetano hic art. 6. observandum est, ad hoc ut minister Sacramentorum peccet mortaliter in exercitio sui ministerij, oportet quod agat ut minister consecratus, seu ex officio, & quod actio sit factiva Sacramenti, vel saltem Sacramentalis, id est ad confiendum Sacramentum ordinata, vel distributiva Sacramenti jam facta: ita ut si alterum horum defuerit, peccatum mortale in exercitio ministerij sacri non committatur. Ex qua doctrina Caïetani.

21. Colligitur primò, non peccare Sacerdotem malū baptizando sine solemnitate, urgente necessitate,

DE SACRAMENTIS IN GENERE. 79

tate, quia tunc non agit ut minister consecratus, sed se habet ad instar laici.

22. Colligitur secundò, contrahentes matrimonium in peccato mortali, peccare quidem mortaliter, quia sine debita dispositione recipiunt Sacramentum, non tamen quia illud administrant; ad tale enim Sacramentum ministrandum, specialem consecrationem non habent. Neque obest, quod non sit alijs propinquior minister hujus Sacramenti, ac proinde videantur ministri ex officio; nam ad ministrum ex officio, hoc non sufficit, sed requiriunt insuper quod ad hoc speciali consecratio ne deputatus sit.

23. Colligitur tertio, Confirmatum, publicè & coram tytano confitentem fidem in peccato mortali, non peccare mortaliter: quia licet per Confirmationem detur ipsi potestas & specialis gratia ad sic profitendum, hæc tamen professio non est actio factiva Sacramenti, vel Sacramentalis.

24. Colligitur quartò, Sacerdotem celebrantem in peccato mortali, duplex peccatum committere, alterum quia confitit Sacramentum, alterum quia illud recipit; sicut Laici indignè recipientes hoc Sacramentum, peccant mortaliter, & sunt sacrilegi.

Colligitur quintò, ministrare Eucharistiam in peccato mortali esse peccatum mortale. Licet enim hæc actio nō sit factiva Sacramenti, est tamen distri-

butiva illius, subindeque aliquo modo Sacramentalis.

25. Colligitur sextò, Sacerdotem in peccato mortali audientem confessiones, peccare mortaliter, quia tunc operatur ex officio Sacerdotali & gerit vices Christi.

26. Colligitur septimò, probabilius esse peccare mortaliter Diaconos & Subdiaconos solemniter sua officia exercentes in peccato mortali; licet enim actiones quas tunc exercent, non sint Sacra menta, sunt tamen Sacra mentales, utpote respi cientes sacramentum Eucharistie, & ad ipsum pro pe accedentes.

27. Colligitur octavò, Episcopos Chrisma & Oleum infirmorum in mortali confractantes, peccare mortaliter, cùm hujusmodi actiones sint sacramentales, utpote ad confectionem sacramenti proximè ordinata. Non tamen cùm in statu peccati mortali benedicunt templo, vasa, sacras vestes, Virgines Deo dicatas, vel Abbatissas; nam actiones istæ nec sacramenta, nec sacramentales sunt; nec ad Episcopum pertinent de jure divino, sed solùm de jure Ecclesiastico.

28. Colligitur nonò, non peccare mortaliter concionatorem, qui in peccato mortali prædicat, cùm prædicatio non sit actio sacramentalis, & possit Laico committi. Supponitur tamen peccatum esse occultum, nam si sit publicum, peccat mortaliter, ratione scandali.

TRACTATUS III. DE BAPTISMO ET CONFIRMATIONE.

XPLICATIS his quæ septem novæ legis Sacramentis communia sunt, progradimur ad singulorum in particuliari expositionem, & primò agimus de Sacramento baptisni, quod naturæ ordine primum est, veluti regeneratio in Christo, & prima nativitas spiritualis. Unde egregii Augustini tract. 11. in Ioan. Duæ sunt nativitates, una de terra, alia de celo; una de carne, alia de spiritu; una de mortalitate, alia de æternitate; una de masculo & femina, alia de Deo & Ecclesia: illa facit filios carnis, hæc spiritus; illa filios mortis, alia resurrectionis; illa filios facili, hæc filios Dei; illa filios iræ, hæc filios misericordiæ; ac per hoc illa peccato originali obligator, ista omni vinculo peccati liberatos.

zantes eos &c. Sed longè probabilius est opinio D. Thomæ hic qu. 66. art. 2. docentis baptismum fuisse à Christo institutum eo die quo à Joanne in Jordane baptizatus est. Et sane illud ante Christi mortem & resurrectionem fuisse institutum, aper tè ex Scriptura colligitur, cùm enim legamus Joan. 3. & 4. Christum ante suam passionem pet Discipulos baptizasse, nulla est ratio negandi illud fuisse baptismum Christi, subindeque ante ipsius passionem institutum; non enim probabile est, Discipulos Christi baptizasse baptismino Joannis, tum quia discipuli Joannis contraria illud baptisma mur mutantes, apud Joannem conquesti sunt, ut narratur Joan. 3. quod utique non fecissent, sed potius gaudere debuissent, si baptismum Joannis Christi discipuli administrasset. Tum etiam quia discipuli Joannis ita moti, quod discipuli Christi baptizarent, hanc rem ad suum magistrum deferentes, non dicunt quod Discipuli Christi baptizent, sed quod Christus baptizet, quia nimis (ut notavit Cyrilus lib. 2. in Joan.) quamvis ipsi discipuli baptizarent, ut expresse dicitur Joan. 4. id tamen non præstabant virtute & nomine proprio, sed Christi, qui proinde per eos baptizare dicebatur: quod dici non potuisset, si illi nomine & baptismo Joannis baptizassent; quia tunc potius dicere debuissent, quod Joannes per Apostolos baptizaret; ille enim dicitur per alios baptizare, in cuius nomine baptizatur.

2. Accedit congruentia, cur hoc Sacramentum institui debuerit ante passionem quia cùm sit janua ad alia Sacra menta, & sine illo, jux-

CAPUT I.

Quo tempore Baptisma fuerit à Christo institutum?

1. Aliqui existimant Christum instituisse Sacramentum baptisni, cùm dixit Nicodemus Joan. 3. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & spiri tu Sancto, non potest intrare in regnum Dei.* Alij ejus institutionem in illud tempus rejiciunt, quo Christus in celum ascensus Discipulis dixit Matth. 28. *Euntes ergo docete omnes gentes, bapti-*

ta legem à Christo statutam, nequeant aliorum Sacramentorum effectus participari, congruum fuit, ut institueretur ante Eucharistiam & Ordinem: Unde cùm hæc duo Sacraenta ante passionem, Christi instituta fuerint, nimur in ultima cœna, ut definitur in Tridentino sess. 22. can. 2. manifestum est, etiam Sacramentum baptismi ante passionem Christi fuisse institutum. Sicut in antiqua legge circuncisio, cui successit baptismus, fuit instituta ante omnia alia Sacraenta.

3. Quod verò baptismus institutus fuerit, quando Christus in Jordane baptizatus est, probat D. Thomas hic art. 2. hoc discursu: Tunc videtur aliquod Sacramentum institutum, quando virtutem tuos producendi effectus accepit: Sed hanc virtutem habere caput baptismi, quando Christus fuit baptizatus, ut docent SS. Patres, præsertim Augustinus & Ambrosius: ille enim ferm. 36. de tempore sic ait: *Ex quo Salvator in aqua se mergit, ex eo omnium gurgitum tractus, cunctorumque fontium uinas, mysterio Baptismatis consecravit.* Iste verò lib. 2. in Lucam cap. ultimo hac scilicet: *Baptizatus est ergo Dominus, non mundari volens, sed mundare aquas, ut ablute per carnem Christi, qua peccatum non cognoverat, baptismatis jus haberent.* Ergo vim regenerandi & sanctificandi habuit baptismus, quando Christus in Jordane baptizatus est.

4. Non desunt etiam congruentia, tunc enim affuit tota Trinitas sensibilibus signis, scilicet Pater in voce, Filius in humana natura, & Spiritus Sanctus sub specie columbae, ut simul cum materia baptismi, ejus forma, in nomine Trinitatis professa, designaretur. Item coeli aperti sunt, ut præcipius baptismi effectus, qui est aperio regni cœlestis, declareretur. Unde Augustinus lib. de mirabilibus Scripturæ cap. 5. ait appurisse columbam, & cœlum apertum fuisse, *in baptismo Sacramentum quid valeret, offendere.* Itaque juxta hanc sententiam, institutio baptismi facta est anno 15. imperij Tyberij Cæsaris, etatis Christi anno circiter trigesimo, & ut communiter creditur, die sexta Januarij, quâ Epiphaniam celebravimus. Unde S. Maximus homil. 1. Epiphaniæ: *Sicut relata paterna traditio nis instruimus, ferunt hodie Christum Dominum, suscepio à Ioanne baptisnate, consecrare fluente Jordani, sumique simul purificasse Baptismam.*

CAPUT II.

Quo tempore caput obligatio baptismi?

1. **V**aria sunt etiam circa hoc Auctorum platica: quidam enim quorum meminit D. Bernardus epist. 77. olim existimabant, quod baptismi præceptum ab eo tempore cœperit quo Christus dixit Nicodemo: *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu Sancto &c.* Sed hæc sententia communiter rejicitur. Primo, quia Christus habebat tunc colloquium privatum cum Nicodemo: præceptum autem baptismi, non debuit dari in colloquio privato, sed publico. Secundo, quia baptismus non fuit in præcepto toto illo tempore quo vigebat lex circumcisionis: Lex autem circumcisionis vigebat toto tempore antecedente mortem & passionem Christi, quia lex Moysis usque ad passionem Christi duravit; non fuit enim adæquata & perfecte impleta, antequam Christus jam expiaturus diceret, *Consummatum est.* Tertio quia tunc

solum baptismus cœpit esse in præcepto, quando cœpit habere totam suam perfectionem, quandiu enim illâ caruit, tandem præcipi non debuit: Sed ante Christi mortem & resurrectionem baptismus totam suam perfectionem non habuit, cùm una ex perfectionibus baptismi sit, ut nos configure morti & resurrectioni Christi, ut docet Apostolus ad Roman. 6. Ergo non fuit in præcepto ante mortem & resurrectionem Christi. Unde Judæi de doctrina Christi instruti ante ejus passionem, licet tenerent credere in Christum, non tamē suscipere baptismum, nec legem evangelicam profiteri, quia illa nondum obligabat.

Alij sunt qui docent obligationem baptismi incoepisse in triduo mortis Christi. Sed hæc sententia confutata manet ex jam dictis, tum quia solum post resurrectionem baptismus cœpit habere totam suam perfectionem & completam significationem. Tum etiam, quia solum post resurrectionem Christus legem baptismi promulgavit, ut constabit ex infra dicendis:

2. Dices, Joan. 19. Christus jam moriturus protulit illa verba, *Consummatum est, quibus significavit opus nostræ redēptionis esse omnino compleatum,* subindeque veterem legem totaliter extinxit: Ergo tunc cœpit obligatio præceptorum legis novæ, ex quibus primum est de baptismi.

Respondeo verba illa Christi referri quidem ad ejus mortem, sed non ut præcisam à resurrectione ipsius, sed ut ipsam includit: Sicut enim nostra iustificatio est unicus motus duos terminos includens, nempe terminum à quo, qui est recessus à peccato, & terminum ad quem, qui est accessus ad gratiam: ita mors Christi & ejus resurrectione integrant unicum motum nostræ redēptionis & salutis, habentem duos terminos, videlicet Christi mortem, quâ destructum est peccatum, tanquam terminum à quo, & resurrectionem, quâ consummata est vita spiritualis, tanquam terminum ad quem.

Alij cœlent obligationem baptismi non incepisse usque ad diem pentecostes, in quo sufficienter lex Evangelica promulgata est. Sed verior & probabilior est eorum sententia qui afferunt, obligationem baptismi incepisse statim post passionem & resurrectionem Christi, quando nimurum Christus apparens discipulis dixit illis Matth. ultimo: *Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos &c.* cùm enim baptismus sit fundamentum totius legis Evangelicæ, ejus obligatio cœpit statim atque lex Evangelica cœpit obligare: Sed lex Evangelica cœpit obligare statim post Christi resurrectionem: Ergo & baptismi præceptum. Minor probatur: lex Evangelica cœpit obligare, statim ac mosaïca fuit extincta, illius enim generatio debuit esse ex corruptione istius: Sed lex mosaïca fuit penitus extincta quod omnem suam vim, in morte & resurrectione Christi: Ergo lex Evangelica cœpit obligare statim post mortem & resurrectionem Christi. Major patet, Minor probatur ex D. Thoma 1. 2. qu. 103. art. 3. ad 2. ubi sic ait: *Mysterium redēptionis humani generis compleatum fuit in passione Christi, unde tunc Dominus dixit, consummatum est, ut habeatur Ioan. 19.* & ideo tunc totaliter debuerunt cessare legalia, quasi jam veritate eorum consummata. In cuius signum in passione Christi velum templi legitur esse scissum Matth. 27. Addo quod in sacrificio mortis Christi, Agni immaculati, Sacerdotium Aaron in Sacerdotium Christi translatum est: *translato autem Sacerdotio, necesse est ut legis translatio fiat,* ut ait Apostolus ad Hebreos 7. Hæc (ut supra declaravimus) intelligenda sunt de morte Christi, ut conjuncta

juncta ejus resurrectioni, in qua Christus vitam immortalem, & indefectibilem reassumens, impletivit illam Davidis prophetam: *Tu es Sacerdos in aeternum secundum ordinem Melchisedech.*

Dices, Apostoli, post resurrectionem Christi, circumcisionem & alios legales ritus frequenterunt, ut ex actis ipsorum liquet: inquit ipse Paulus, *legis gratia magnificus prædicator, Timotheum circumcidit, ut legitur Actorum 16.* Ergo non statim à passione & resurrectione Christi, urgente cœpit legis nova & baptismatis obligatio. Præsertim, quia lex ante sufficientem promulgationem non obligat: lex autem Evangelica & præceptum baptismi, quod est illius fundamentum, non fuere ante predicationem Evangelij sufficienter promulgata, nec promulgari debuere, nisi completis religionis Christi mysteriis, Ascensione nimurum & Missione Spiritus Sancti, sacro die Pentecostes peracta.

Respondeo quod licet legalia post Christi mortem & resurrectionem cessaverint, ea tamen Apostoli aliquandiu licite retinere potuerunt, ex speciali Spiritus Sancti instinctu, non ad observandas cærenomias legis sed ne Judeos paternarum traditionum æmulatores exasperarent, & ne Judæorum ritus ex se abominabilis crederetur, si non fecis ac Gentilium cærenomias, subito abigeretur, & ad hoc ut posset coalescere unio Gentilium & Iudaorum, simul habitantium, ut ait S. Thomas 1. 2. qu. 103. art. 4. ad 3. Aliam egregiam congruentiam afferat D. Augustinus epist. 19. ad Hieronymum, ubi ait quod sicut homines mortuos servari aliquandiu ante sepulturam confuetum est; ita legalia, quæ ut viva post Christi mortem servari non poterant, restè ut mortua usque ad Evangelij publicationem servata sunt, ut cum honore mortua mater synagoga sepeliretur.

Quod verò subditur, legem baptismi non fuisse sufficienter à Christi resurrectionis tempore promulgata, probat quidem excusatos fuisse eos, qui hujus legis promulgationem à Christo factam, ipsa die resurrectionis sive, cùm dixit Apostolus, *Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos &c.* ignoravabant, sed non convincit, eos qui talis legis fuerunt conciij, ab ejus obligatione fuisse immunes.

CAPUT III.

Materia remota & proxima Baptismi.

1. **M**ateriam remotam baptismi esse aquam, innumeræ Scripturæ testimonia aperte declarant. Plures etiam solent afferri congruentiae, desumptæ ex analogia & similitudine, quæ inter proprietates aquæ & hujus Sacramenti effectus reperitur. In primis enim sicut aqua sordes exterget corporis, ita gratia baptismatis sordes abluit animalium, juxta illud Ezechiel. 23. *Effundam super vos aquam mundam, & mundabimini ab omnibus inquinamentis vestris.* Hanc congruentiam egregie explicat Hugo Victorinus lib. 2. de Sacram. parte 6. cap. 14. his verbis: *In solo elemento aqua Sacramentum Baptismi conserrari institutum est, quia hac sola plena habet ac perfectam mundationem.* Alij liquores omnes aquâ purificantur, & se quid alio quolibet liquore tacitum fuerit, aquâ abluitur, ut emundetur; propriea in sola aqua Sacramentum emundationis consistit.

Secundo, sicut aqua refrigerat, & caloris ardor temperat; ita baptismi gratia passionum ardus, & concupiscentia flammæ, si non extinguit planè, saltem moderatur & mitigat. Unde Catechismus Romanus titulo de baptismo num. 10. *Quemadmodum aqua refrigerandis corporibus aptissima est, sic baptismus cupiditatis ardor magna ex parte resinguatur.* Tertio, sicut aqua est principium generationis rerum viventium, ita baptismus est Sacramentum regenerationis, quo fideles vitam supernaturalem recipiunt, & spiritualiter renascuntur. Unde Tertullianus lib. de baptismo Christianos pesciculos appellant. *Nos pesciculi* (inquit) *in aqua nascimur, nec aliter quam in aqua permanendo salvi sumus.* Hinc etiam Leo Papa Serm. 4. comparat baptismum utero virginali: *Omnis homini renascens (ait) aqua baptismatis instar est uteri virginalis, eodem spiritu replete fontem, qui replevit & Virginem. Augustinus vero ultra progredivit, nam Serm. 36. de tempore, baptismum aliquo modo virginali utero præfert, his verbis: Pene majori munere quam Maria, unde ditata est. Illa enim sibi tantum meruit castitatem, ista nobis contulit sanctificationem: illa meruit ne peccaret, ista ut peccata purgaret: illa propria dilecta à se repudiat, ista in se per Dei gratiam aliena condonat: illi est collata virginitas, isti est donata fecunditas: illa unum procreavit, & pura est; ista generavit plures, & virgo est: illa propter Christum nescit alium filium; ista cum Christo mater est populorum.*

2. Demum aqua (ut ait S. Doctor hic art. 3.) ratione sua communitatæ & abundantia est conveniens materia necessitati hujus Sacramenti, potest enim ubique de facilis haberi. Eoque alludere videtur D. Petrus Actor. 10. dum ait: *Nunquid aquam quis prohibere potest, ut non baptizentur hi &c.* Ex quo intelliges, quam turpiter erraverint Seleuciani, & Jacobitæ, qui ex his verbis Matth. cap. 3. *Ipsa vos baptizabit in Spiritu Sancto & igne, male intellectis, inferebant materiam baptismi non esse aquam, sed ignem, unde ad baptizandos pueros adiunctionem quandam in fronte vel in genis eorum impriment. Hæc enim verba de igne metaphorico, id est virtute baptismi, per gratiam & charitatem corda purgante, & peccatorum rubiginem instar ignis ablutionis, intelligenda sunt.*

Porrò cùm diximus aquam esse materiam hujus Sacramenti, hoc debet intelligi de aqua simplici seu elementari, nec ita mixta, ut solvatur ejus natura & species. Unde omnes aquæ artificiales, seu humores & succi è floribus vel plantis expressi, aquei etiam humores, ut sudor, saliva, lachrymae, & omnes liquores diversæ speciei ab aqua, ut lac, oleum, vinum, non sunt materia idonea hujus Sacramenti. Nec refert quod Stephanus 11. in rescripto ad Monachos Britannici monasterij cap. 11. dicat: *Si in eis quis, propriea quod aquam non inveniebat, omnino periclitarem infans baptizavit, nulla ei exinde adscribitur culpa; infantes sic permaneant in baptismo.* Nam vel rescriptum illud non est authenticum, vel ineptè constructum, ut rectè observavit P. Nicolai in Scholiis ad art. 3. qu. 66. ubi legendus est.

3. Ex dictis constat, materiam proximam baptismi esse ablutionem; materia enim proxima nihil aliud est quam usus seu applicatio materiae remota: Sed ablution est usus seu applicatio aquæ, quæ est materia remota baptismi: Ergo ablution est ejus materia proxima. Quanta autem & qualis debeat esse ablution, ut ad Sacramentum sufficiat, omnes convenient, cum quantitatē sufficiere, quâ moraliter homo possit dici ablutus; sive fiat per immersionem